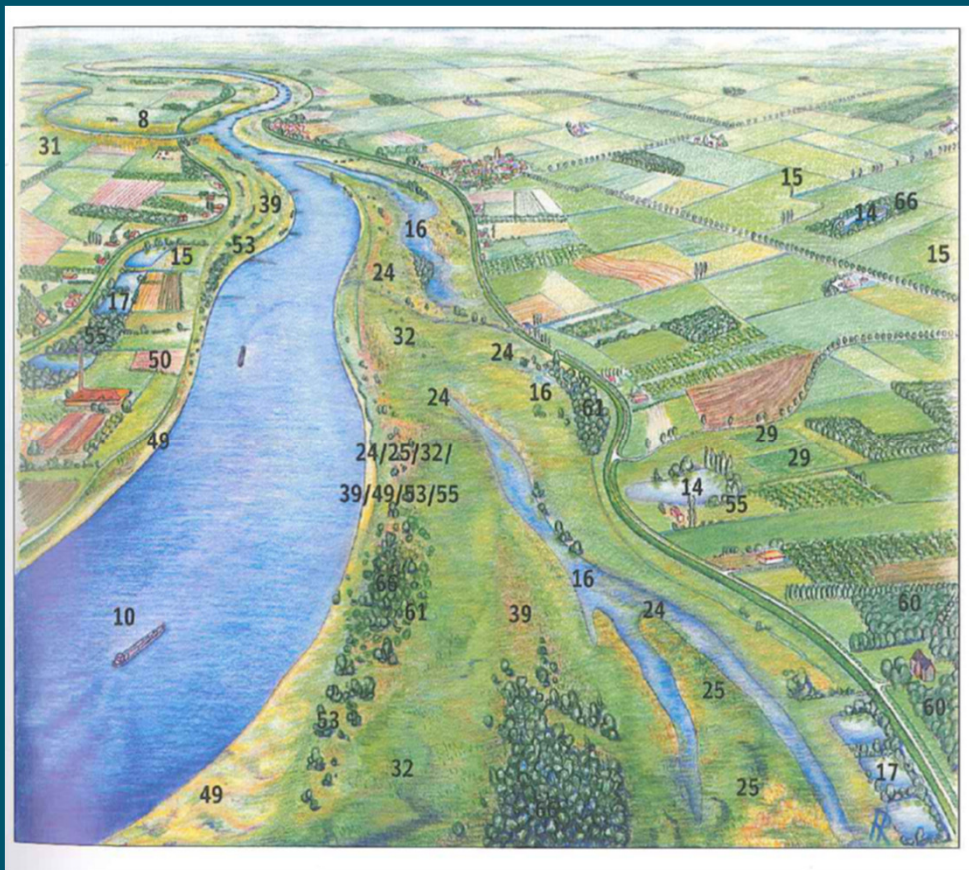

staatsbosbeheer

Stroomdalgraslanden

P.C. Schipper

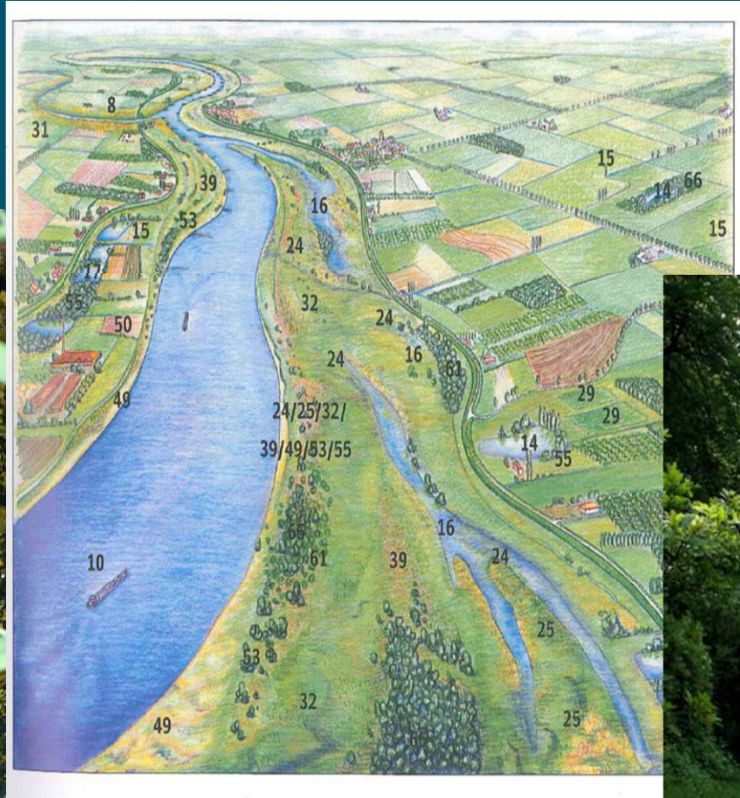
Met dank aan Karle Sykora

Veel variatie in een klein gebied

Van Waterplanten

tot Hardhout-Ooibossen

Heel veel overgangen

Stroomdalgraslanden

Definitie:

soortenrijke, relatief open, grazige begroeiingen op droge of matig droge, voedselarme, zandige of zavelige groeiplaatsen langs rivieren.

- Graslanden: *Kalkhoudend; kalkloos*
- Pioniervegetaties

Vegetatiekundig (strikte zin) open graslanden:

Associatie van Sikkellaver en Zachte haver

Associatie van Vetkruid en Tijn

Associatie van Schapegras en Tijn

Habitatype (ruime zin)

Behalve graslanden ook pioniergemeenschappen:

Kweekdravik-associatie

Soorten van Stroomdalgraslanden

Habitatrichtlijn

Kenmerkende vaatplanten

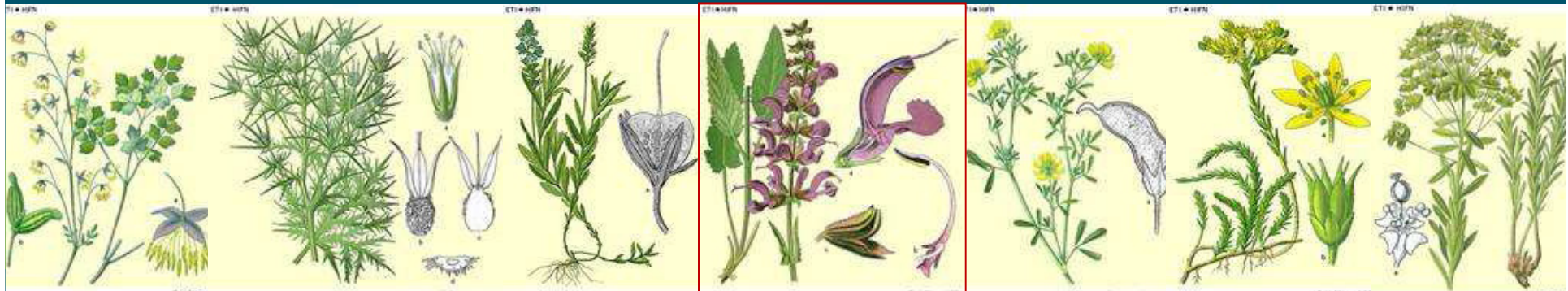
Cipreswolfsmelk
Handjesgras
Kaal breukkruid
Kleine ruit
Sikkelklaver
Steenanjer
Tripmadam
Veldsalie
Zacht vetkruid
Zandwolfsmelk

Exclusieve vaatplanten

Brede ereprijs
Liggende ereprijs
Rivierduinzegge
Rode bremraap
Wilde averuit

Overige soorten

Vlinders
Geelsprietdikkopje
Vogels
Graspieper

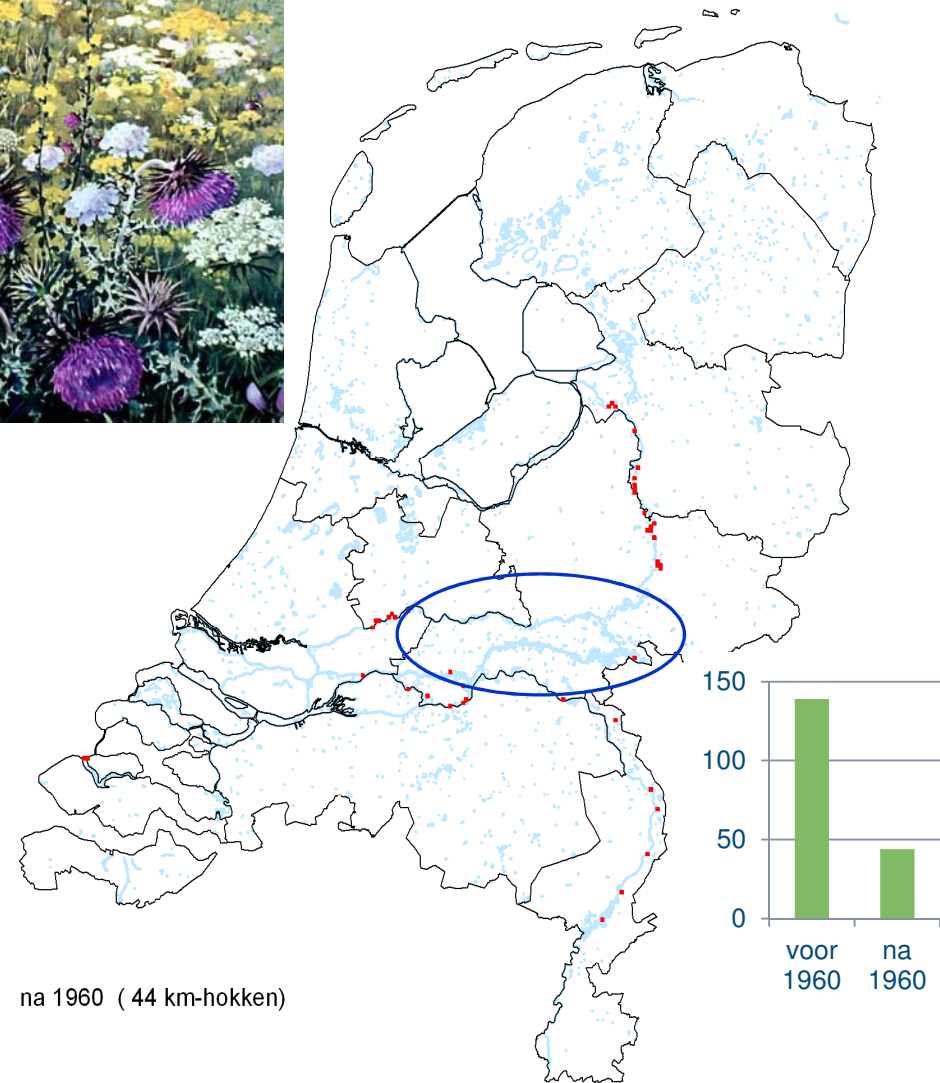
Stroomdalgrasland: verdwenen op 83% van de 139 kilometerhokken waar de gemeenschap voor 1960 voorkwam. Nieuw in 14% van de kilometerhokken .

Associatie van Sikkelklaver en
Zachte haver

Medicagini-Avenetum

voor 1960 (139 km-hokken)

na 1960 (44 km-hokken)

Vreugderijkerwaard *vinger aan de pols beheer*

Associatie van Sikkelklaver en Zachte haver

Zonnig; matig droog - droog;
licht zuur – basisch
Matig voedselrijk
Soms in de winter overstroomd, kort
licht humeuze zand of zavel
niet/licht bemest, begraasd of gehooïd.

associatie van Sikkelklaver en Zachte haver vormt overgangen met:

Associatie van Grote pimernel

Glanshaver associatie

Associatie van Vetkruid en Tijm,

Zonnig; droog tot zeer droog;
Matig zuur – zwak zuur (neutraal);
matig voedselarm;
soms overstroomd, ook opgeblazen zand
Vrij grof zand
Lichte begrazing.

Sterke achteruitgang; in km hokken
Van 133 (1955) naar 16 (1995)
Nog slechts 2 terreinen (Maas en
Niers met goede voorbeelden

Associatie van Schapegras en Tijm

Zwolse anjer gemeenschap

Zonnig; droog tot zeer droog
Zuur – zwak zuur; voedselarm;
Regelmatig overstroomd,
Fijn – matig grof zand
Lichte begrazing.

Langs de Overijsselse vecht en Dinkel,
elders vrijwel verdwenen

Kweekdravik associatie

Zonnig; matig droog - droog;
neutraal- basisch; (matig) voedselrijk;
op vloedmerken
Regelmatig in de winter overstroomd
zand of zavel
Lichte begrazing.

Stroomdalflora langs de Dinkel

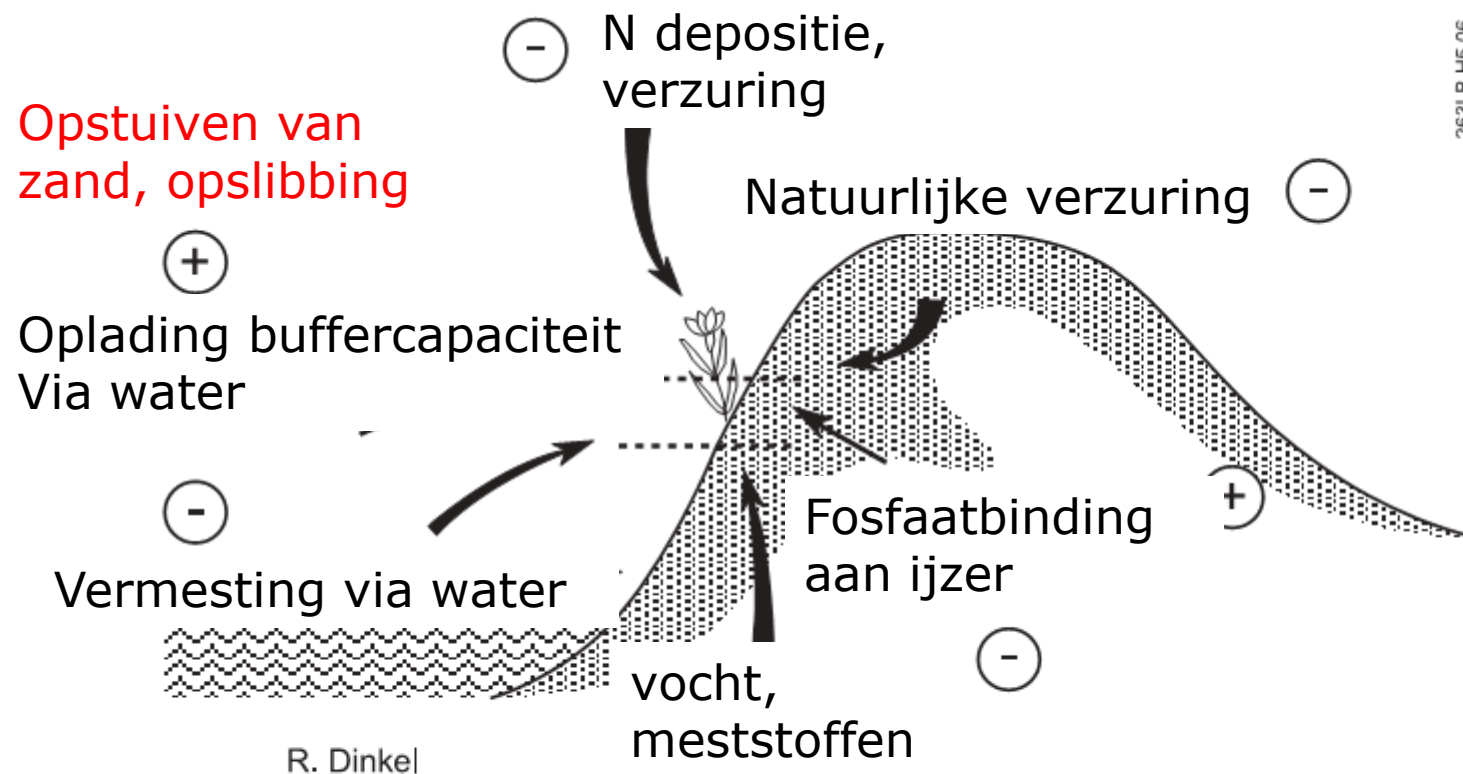

Fig. 5.6.

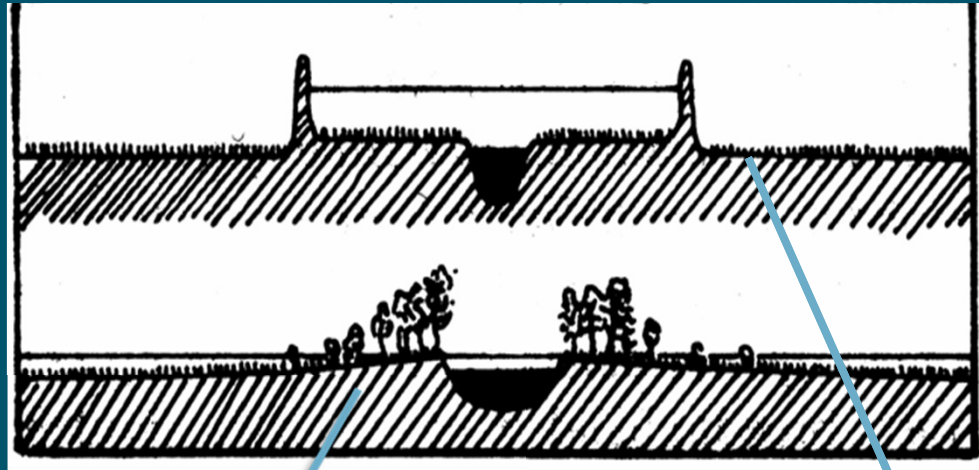
Conceptual model of the various factors which either favour (+) or impede (-) Dinkel pastures with maiden pink

Overstromingsregime

nu

Ooit:

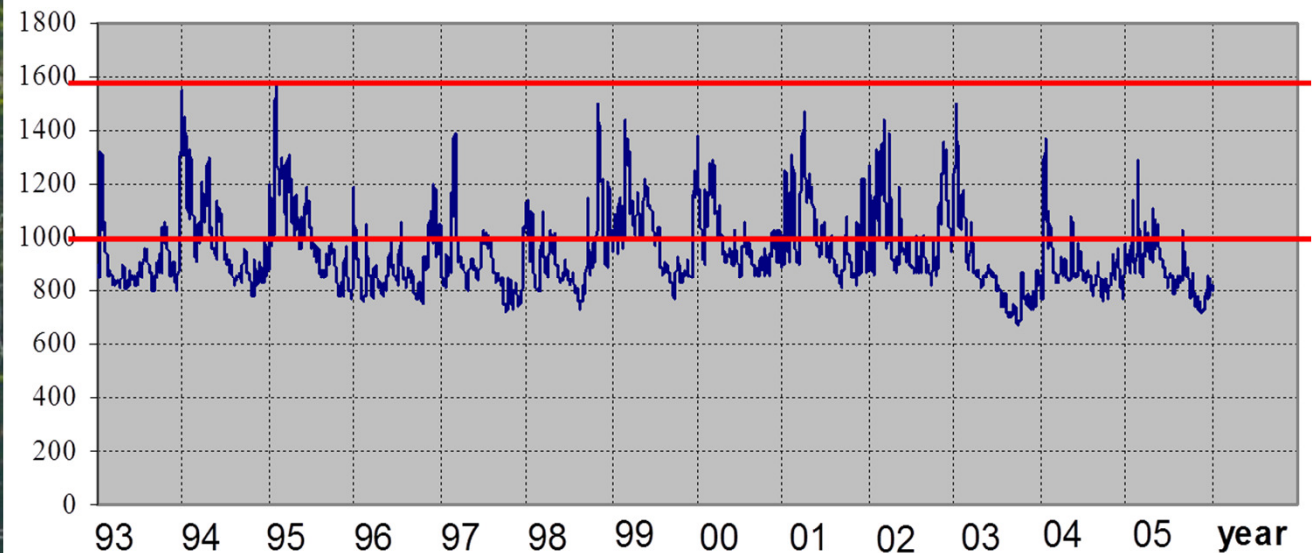

Johan Bekhuis

December 1993

Overstroming. Waterpeil schommelingen bij Pannerden

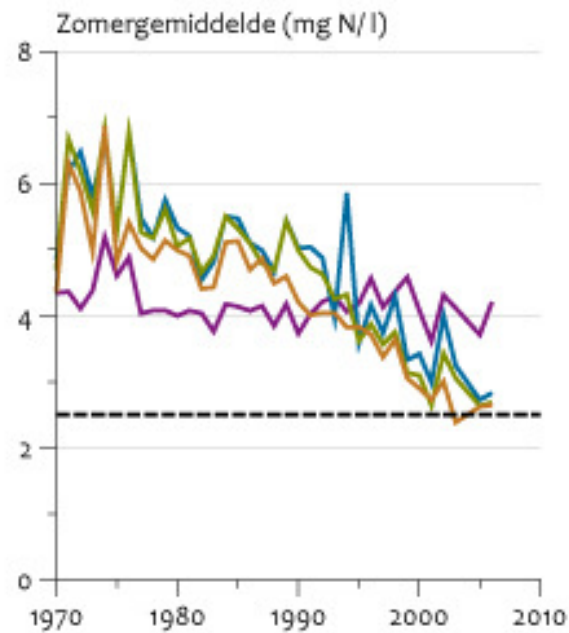

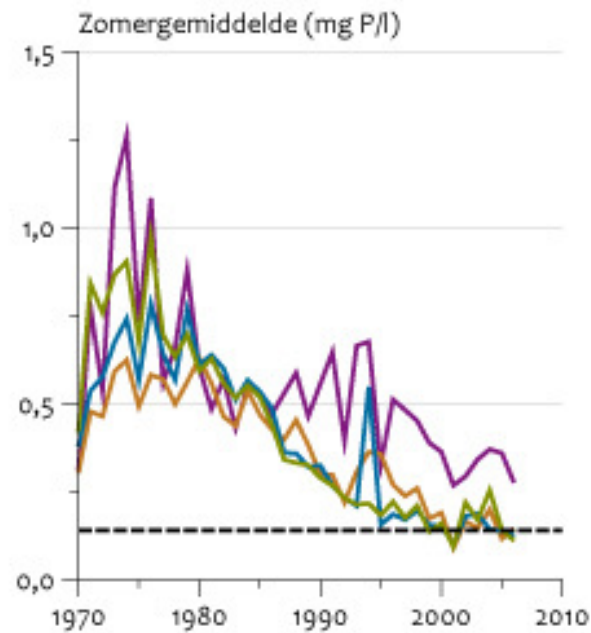
Vermesting van rivierwater

Nutriëntenconcentratie grote rivieren

Stikstof

Fosfor

— Maas bij Eijsden   — Rijn bij Lobith
— IJssel bij Kampen   — Nieuwe Waterweg bij Maassluis

--- Streefwaarde (GET)

Bron: RWS Waterdienst.

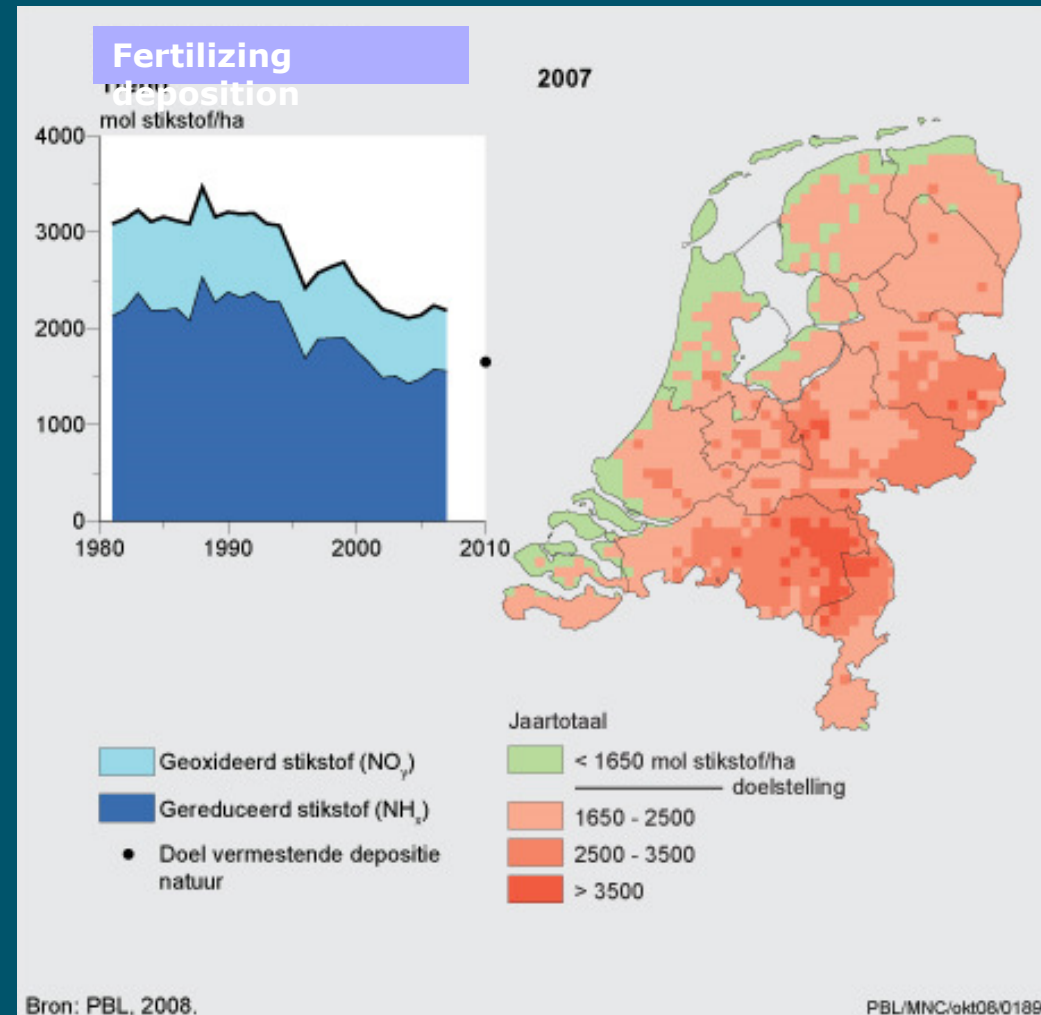
PBL/deco8/0249

www.compendiumvoordeleefomgeving.nl

Vervuiling en luchtkwaliteit

- Klasse 4 sterk vervuild

De rivier is rechtgetrokken, getemd, vervuild en vermest;

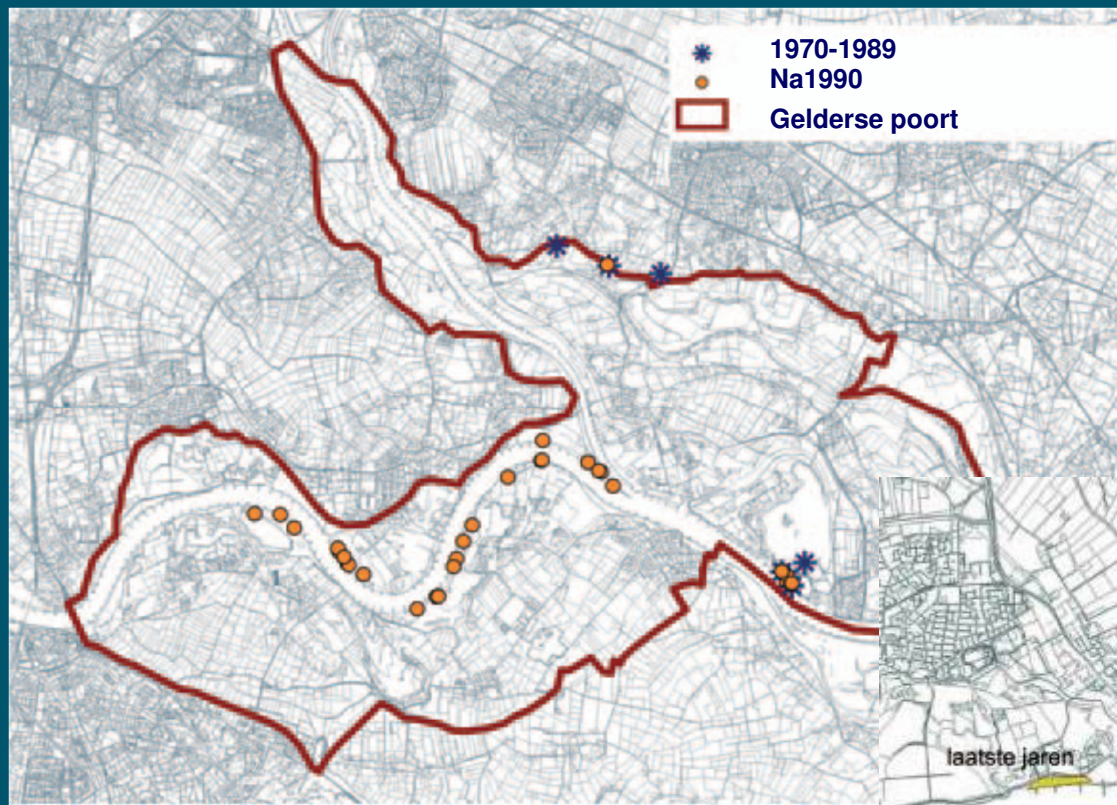
Nauwelijks natuurlijke processen

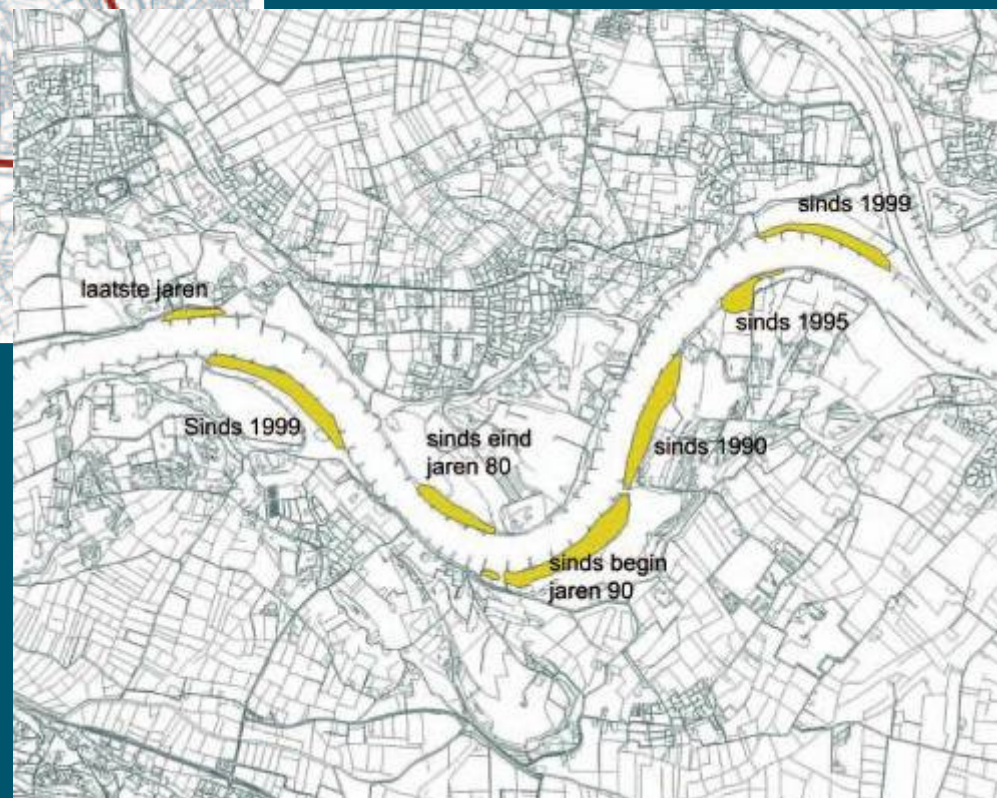
Beheer stroomdalgraslanden

- Te extensieve begrazing leidt tot vervilting
- Hou ook rekening met vermesting via water en met voormalig landbouwkundig gebruik
- Combineer geen voedselrijke en voedselarme stukken

Verspreiding van Brede ereprijs in de perioden 1970 – 1990 en 1990 - 2004.

Revitalisatie van essentiële processen:

- Meer ruimte voor processen:
erosie, sedimentatie, opstuiving zand,
overstroming, ijsgang.
- Begrazing
- Herintroductie zoogdieren; Bever; Hert.

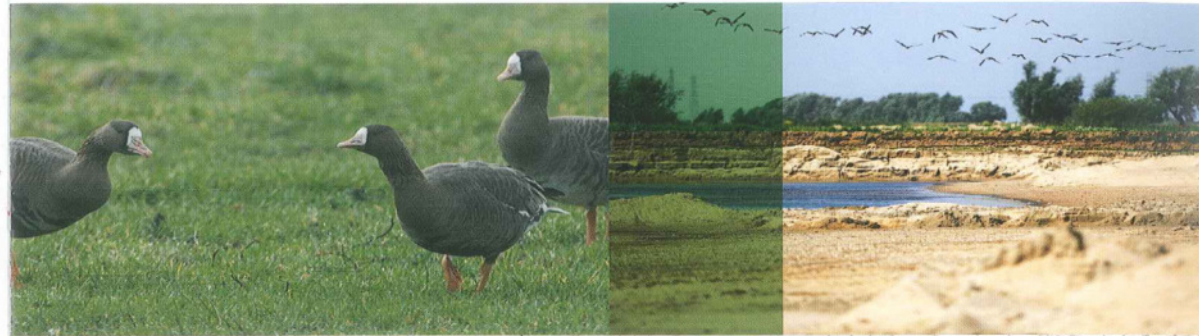

staatsbosbeheer

Natura
2000

Beheerplan

Europees
beleid

Natura 2000 Rijntakken

- Natura 2000 gebied Rijntakken
- Natura 2000 andere gebieden

staatsbosbeheer